

ข่าวสารสำหรับประชาชน

เรื่องโรคติดต่อทั่วไปและภัยสุขภาพ

สำนักโรคติดต่อทั่วไป

กรมควบคุมโรค

กระทรวงสาธารณสุข

โทร 0 2590 3183

ฉบับที่ ๒๐/๕๕ (วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

จากประเด็นข่าวใน นสพ. เดลินิวส์ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ (หน้า ๑๖)

'ปอดบวม' ภัยร้ายช่วงหน้าฝน ระวังผู้สูงอายุและเด็กเล็กนำหวงสุด

นายวิทยา บุรณศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงในขณะนี้ ทำให้ผู้ที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง เกิดการเจ็บป่วยได้ง่าย โดยเฉพาะ "โรคปอดบวม" ซึ่งมักพบผู้ป่วยมากช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ตุลาคมของทุกปี และจะพบได้บ่อยในกลุ่มผู้สูงอายุ และเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ขวบ ยิ่งถ้าเป็นเด็กเล็กที่ป่วยเป็นไข้หวัดในบางรายอาจเกิดโรคปอดบวมแทรกซ้อนจนรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ จากข้อมูลการเฝ้าระวังโรคของสำนัก ระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบว่าตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ พบผู้ป่วยโรคปอดบวม ๑๐๔,๗๗๘ ราย จาก ๗๗ จังหวัด เสียชีวิต ๗๓๕ ราย ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคเหนือ รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ตามลำดับ จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรสูงสุด ๕ อันดับแรกคือ ตาก ฉะเชิงเทรา พะเยา แม่ฮ่องสอน อ่างทอง โดยกลุ่มอายุ ๖๕ ปีขึ้นไปพบมากที่สุด รองลงมาคือ ในเด็กอายุ ๑ ขวบ

โรคปอดบวมเป็นโรคของระบบหายใจอย่างหนึ่งซึ่งมีการอักเสบของปอด โดยเฉพาะของถุงลม ทำให้มีไข้ มีอาการทางปอด มีการสูญเสียของพื้นที่แลกเปลี่ยนก๊าซ ซึ่งเห็นได้จากการเอกซเรย์ปอด ส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อ เช่น การติดเชื้อแบคทีเรีย เชื้อไวรัส เชื้อรา หรือพยาธิ แต่ก็อาจเกิดจากสาเหตุอื่นๆ เช่น ได้รับความเคมีหรือการกระทบกระเทือนทางกายภาพได้เช่นกัน ปอดบวมบางชนิดมีวัคซีนป้องกัน

อาการของโรคปอดบวม ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีอาการโดยทั่วไปได้แก่ ไข้ เจ็บหน้าอก มีไข้สูง และหายใจหอบ **โรคปอดบวมชนิดรุนแรง**จะมีอาการไอและหายใจแรงมากจนทรวงอกส่วนล่าง (บริเวณลิ้นปี่ตลอดชายโครง) บวมเข้าขณะหายใจเข้า จะมีหอบร่วมด้วยหรือไม่ก็ตาม แพทย์จะรับไว้รักษาในโรงพยาบาล **โรคปอดบวมชนิดรุนแรงมาก** เด็กจะมีเสียงหายใจผิดปกติ อาจมีเสียงฮืดเวลาหายใจเข้าหรือเด็กอายุต่ำกว่า ๒ เดือน มีเสียงหวีดเวลาหายใจออก หรือเด็กไม่กินนม-น้ำ ซึม ปลูกตีนยาก หอบเหนื่อยมาก จนริมฝีปากเขียว ชัก ฯลฯ ในเด็กที่อายุต่ำกว่า ๒ เดือน ถ้าเป็นปอดบวมถือว่ารุนแรงทุกราย แพทย์จะต้องรับไว้รักษาในโรงพยาบาล

การวินิจฉัย โดยการถ่ายภาพเอกซเรย์ปอดและการตรวจเสมหะ

การรักษา

วิธีการรักษาขึ้นอยู่กับสาเหตุของโรค เช่น โรคปอดบวมจากเชื้อแบคทีเรียจะรักษาด้วยการให้ยาปฏิชีวนะ ถ้าอาการปอดบวมไม่รุนแรง แพทย์จะให้ยาปฏิชีวนะไปกินที่บ้าน จะต้องให้เด็กกินยาสม่ำเสมอ ขนาดยาตามแพทย์สั่ง ควรอ่านฉลากยาก่อนให้กินยาเสมอ และกินจนครบชุด รวม ๕-๗ วัน

อาการอื่นๆ เช่น **ไข้** จะได้รับยาแก้ไ้เช่นเดียวกับโรคหวัด ให้กินเฉพาะเวลาตัวร้อนห่างกันอย่างน้อย ๔ ชั่วโมง ในโรคปอดบวมผู้ป่วยจะ**ไอ**มากกว่าโรคหวัด ยาที่กินอาจเป็นยาขับเสมหะ หรือยาละลายเสมหะ บางครั้งแพทย์อาจพิจารณาให้ยาขยายหลอดลมด้วย

ห้ามกินยากดไม่ให้ไอหรือยาแก้แพ้ หรือยาแก้ไอสำเร็จรูปที่มีตัวยาดั้งแต่ ๓ อย่างขึ้นไป เพราะอาจทำให้เด็กไอไม่ออก เสมหะที่มีมากอาจตกเข้าไปค้างในหลอดลมทำให้ปอดแฟบได้

นอกจากนี้ให้ผู้ป่วยได้กินน้ำบ่อยๆ ไม่ลดอาหาร ทำเช่นเดียวกับโรคหวัด พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงเด็กต้องคอยดูอาการ ถ้าอาการมากขึ้นจะต้องพาไปพบแพทย์ใหม่ หรือ ๒ วันแล้วอาการยังไม่ดีขึ้นก็ต้องพาไปตรวจอีก โดยมากควรพาไปตรวจอีกครั้งเมื่อครบ ๒ วัน

การป้องกันโรคปอดบวม ในปัจจุบันนี้ยังไม่มียาวัคซีนที่เหมาะสม เพราะโรคปอดบวมในเด็กเกิดได้จากเชื้อแบคทีเรียหลายชนิดและเชื้อไวรัสหลายชนิด วัคซีนที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถครอบคลุมเชื้อหลายชนิดได้ แม้จะฉีดวัคซีนป้องกันปอดบวมหลายเข็ม ก็ป้องกันโรคได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นการป้องกันจึงใช้วิธีหลีกเลี่ยงปัจจัยต่างๆ เช่นเดียวกับ การป้องกันโรคหวัด ได้แก่

- หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่เป็นโรคปอดบวม โดยเฉพาะเด็กทารกถ้าเป็นปอดบวมจะมีอันตรายมาก
- หลีกเลี่ยงมลภาวะที่เป็นพิษ เช่น ควันบุหรี่ ควันไฟ ควันท่อไอเสียรถยนต์ และหมอกควันในอากาศ
- ในเด็กอ่อนเดือน ต้องไม่ให้สัมผัสกับความหนาวเย็น
- นอกจากนี้ต้องเลี้ยงดูเด็กให้แข็งแรง กินอาหารที่มีคุณค่า ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคตามแนวทางกระทรวงสาธารณสุข และเด็กทุกคนควรเกิดมาแข็งแรง ไม่พิการ แม่ควรฝากครรภ์ตั้งแต่เนิ่นๆ ควรวางแผนครอบครัวก่อนจะมีลูกด้วย

**** ส่วนมากอาการปอดบวมจะดีขึ้น และค่อยๆ หายใน ๑ อาทิตย์ ถ้าอาการที่ไม่ดีขึ้นหรือเลลงได้แก่ หอบมากขึ้น หายใจต้องออกแรงมากขึ้นหรือมีอาการของภาวะป่วยหนักอื่นๆ เช่น เด็กซึม ไม่กินนม น้ำ ชัก ต้องรีบนำไปโรงพยาบาลทันที ****